

Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie

DE LANDBOUW
IN BELGIË
IN CIJFERS



Kerncijfers landbouw
2009

Statistiek en Economische Informatie

De Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie maakt deel uit van de Federale Overheidsdienst Economie. Via tal van kanalen en producten geven we een beeld in cijfers van de toestand van ons land.

U vindt een keuze uit onze gegevens en al onze publicaties in downloadbare vorm op onze website <http://www.statbel.fgov.be>.

Onderwijsinstellingen kunnen bijkomende exemplaren van de 'Kerncijfers landbouw 2009' bestellen via een mail naar sales@economie.fgov.be.

Tenzij anders vermeld onderaan een tabel of grafiek, werden de gegevens hierna verzameld en berekend door de **Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie van de FOD Economie**. Overnemen mag mits het duidelijk en nauwkeurig vermelden van de bron.

Woord vooraf

De 'Kerncijfers landbouw 2009' bieden een overzicht in cijfers van de huidige situatie en de recentste evoluties in de landbouw in ruime zin, inclusief visvangst en bosbouw, met al de fysische, demografische en economische aspecten ervan.

Verschillende andere aspecten die te maken hebben met de landbouw komen eveneens aan bod, zoals bodemgebruik, klimaat, uitgaven voor voeding of nog de economische betekenis van de landbouw en de voedselindustrie.

Inhoud

1. Overzicht.....	5
2. Fysische en sociale geografie.....	8
3. Productiemiddelen.....	10
4. Productie.....	12
5. Consumptie, prijzen en inkomen.....	16
6. Landbouw in de Belgische economie.....	21
7. Focus: biologische landbouw.....	24

Op de website <http://www.statbel.fgov.be> vindt u de elektronische versie van de Kerncijfers landbouw 2009. Bij elk onderwerp kan u daarin onmiddellijk doorklikken naar gedetailleerde informatie.

Het landbouwportaal biedt een gebruiksvriendelijke toegang tot alle cijfergegevens over de Belgische landbouw: http://www.statbel.fgov.be/port/agr_nl.asp.

" Meten is weten "

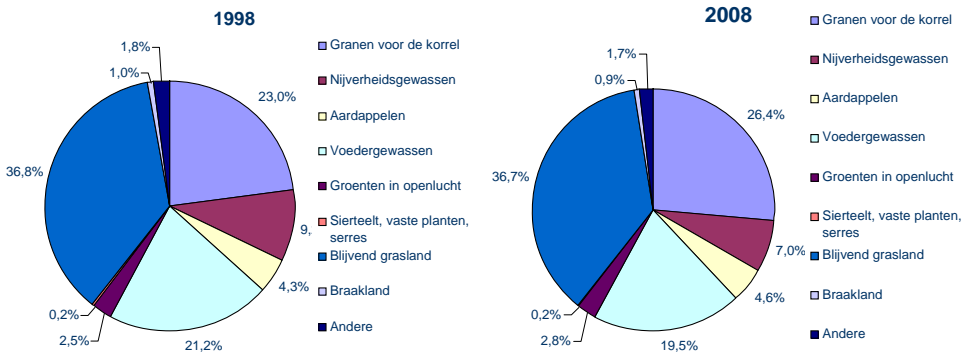
1. Overzicht

Kenmerkend voor de Belgische landbouwsector zijn de structurele afname van het aantal landbouwbedrijven (nog eens 4% minder in 2008) en de daarmee gepaard gaande concentratie van gronden. In de laatste 25 jaar is de gemiddelde bedrijfsoppervlakte meer dan verdubbeld. Ook de werkgelegenheid in de landbouw gaat achteruit: in 30 jaar zijn er in de sector 45% van de banen verloren gegaan.

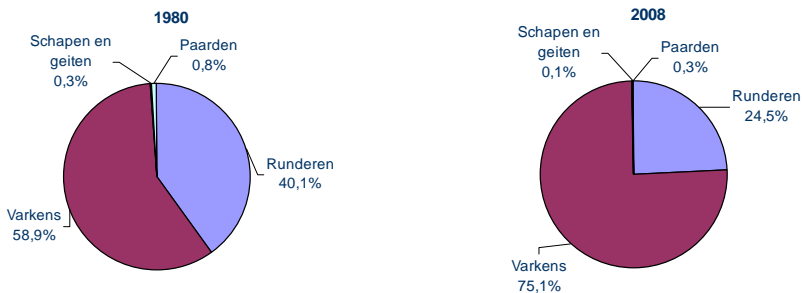
De landbouwsector zou echter weer een essentiële rol kunnen spelen gezien de toekomstige milieu- en energie-uitdagingen. De landbouw in strikte zin voert bovendien ruim zesmaal meer uit dan het aandeel in het BBP en als ook de voedingsnijverheid meegerekend wordt, is dat zelfs twaalfmaal meer!

Meer informatie op http://www.statbel.fgov.be/figures/agriculture_nl.asp

Teelten (in ha)

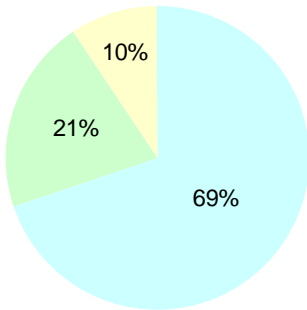


Geslachte dieren (levend gewicht, in ton)



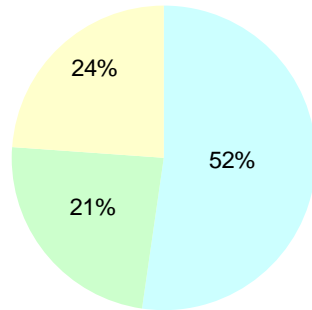
Landbouwopleiding

Landbouwopleiding-BE-1990



■ Uitsluitend praktische opleiding
■ Basisopleiding
■ Volledige opleiding

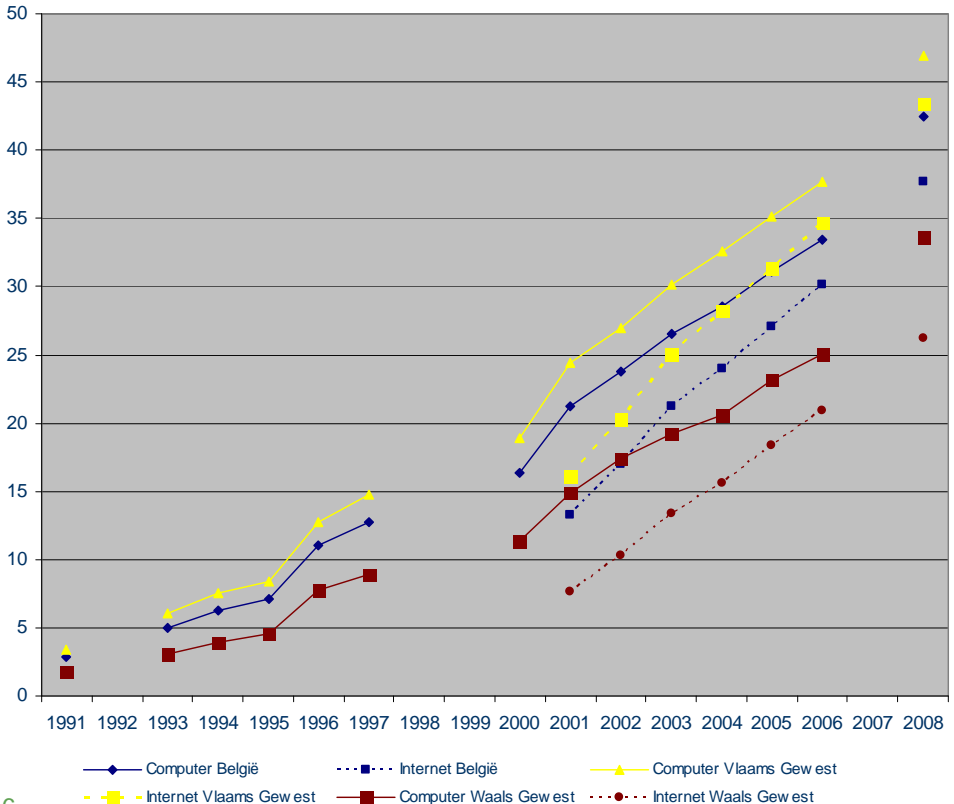
Landbouwopleiding-BE-2005



■ Uitsluitend praktische opleiding
■ Basisopleiding
■ Volledige opleiding

Evolutie van het gebruik van een microcomputer voor het bedrijf en de internetaansluiting

(% t.o.v. aantal uitbatingen)



Aantal bedrijven, oppervlakte en arbeidskrachten (1980, 1990, 2000, 2006-2008)

België	1980	1990	2000	2006	2007	2008
Aantal bedrijven	113.883	87.180	61.926	49.850	48.013	46.187
Oppervlakte cultuurgrond (in ha)	1.418.121	1.357.366	1.394.083	1.382.390	1.370.285	1.373.844
Arbeidskrachten (effectief)	185.134	142.272	107.399	92.405	89.041	86.456
Arbeidskrachten (AJE)*	-	-	-	67.978	66.019	64.889
Oppervlakte per bedrijf	12,5	15,6	22,5	27,7	28,5	29,7
Vlaanderen	1980	1990	2000	2006	2007	2008
Aantal bedrijven	75.898	57.934	41.047	33.272	31.984	30.666
Oppervlakte cultuurgrond (in ha)	634.397	603.896	636.876	625.207	622.133	623.699
Arbeidskrachten (effectief)	124.658	96.015	74.695	64.983	62.511	60.563
Arbeidskrachten (AJE)*	-	-	-	48.114	46.783	46.000
Oppervlakte per bedrijf	8,4	10,4	15,5	18,8	19,5	20,3
Wallonië	1980	1990	2000	2006	2007	2008
Aantal bedrijven	37.843	29.178	20.843	16.557	16.008	15.500
Oppervlakte cultuurgrond (in ha)	783.165	752.743	756.725	756.811	747.840	749.852
Arbeidskrachten (effectief)	60.141	46.076	32.614	27.365	26.470	25.839
Arbeidskrachten (AJE)*	-	-	-	19.818	19.189	18.846
Oppervlakte per bedrijf	20,7	25,8	36,3	45,7	46,7	48,4

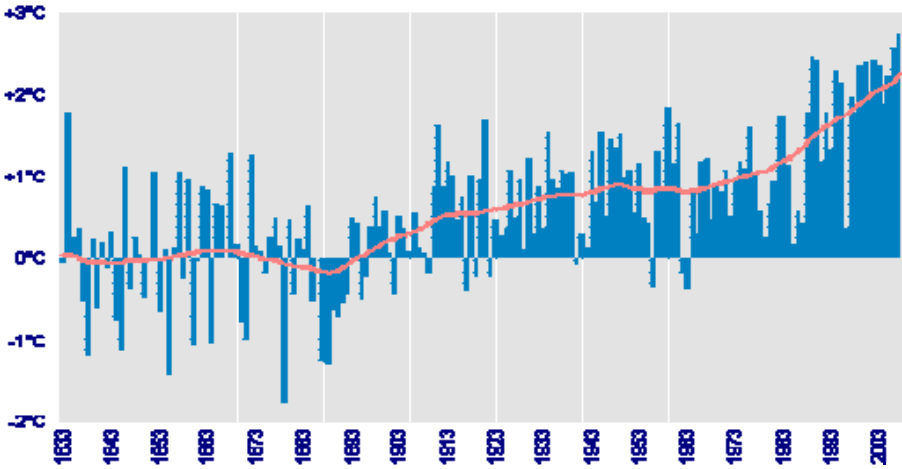
*AJE: arbeidsjaarequivalent.



2. Fysische en sociale geografie

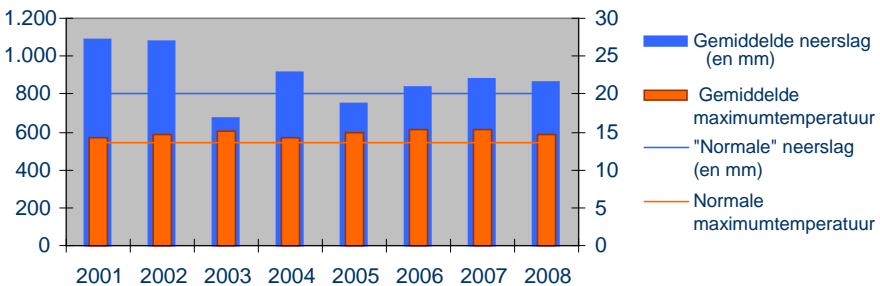
Geen landbouw zonder grond, al is dat voor de veeteelt al minder het geval dan vroeger. Landbouwgronden nemen het grootste deel in van de oppervlakte van het land, bossen komen op de tweede plaats en pas daarna komen de bebouwde terreinen. Jaar na jaar neemt echter het landbouwareaal af, parallel met de toename van de bebouwde oppervlakte. Dat heeft uiteraard gevolgen voor de aard van de landbouwactiviteit, vooral in het dichtbevolkte Vlaanderen.

Gemiddelde jaarlijkse temperatuur: evolutie en trendlijn (1833-2008)



Variatie t.o.v. het midden van de 19de eeuw (1833-1862), temperatuur te Ukkel; berekend op basis van cijfers van het Koninklijk Meteorologisch Instituut.

Gemiddelde temperatuur en neerslag (2001-2008)



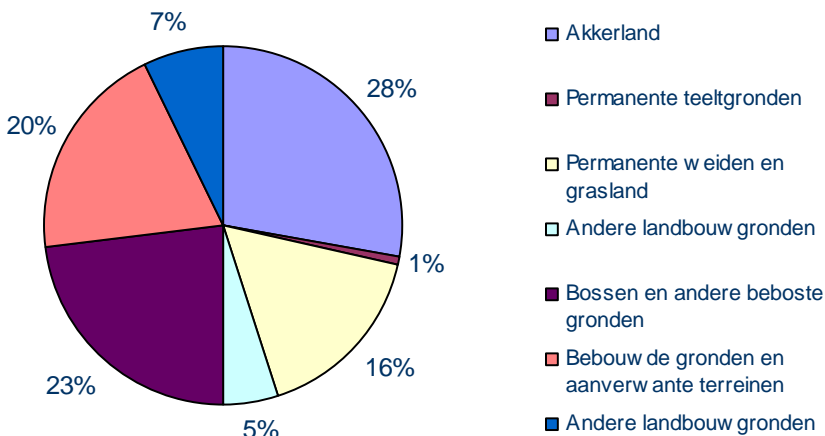
Bron: Koninklijk Meteorologisch Instituut.

Bodemgebruik (2000, 2006-2008)

Oppervlakte in km ²	2000	2006	2007	2008
België (inclusief zeegebied)	33.990	33.990	33.990	33.990
België (landoppervlakte)	30.528	30.528	30.528	30.528
Grondoppervlakte	30.278	30.278	30.278	30.278
Landbouwgronden	16.389	15.577	15.440	15.304
Akkerland	8.631	8.407	8.387	8.452
Permanente teeltgronden	233	233	246	250
Permanente weiden en grasland	5.055	5.159	5.059	5.036
Andere landbouwgronden	2.470	1.778	1.749	1.566
Bossen en andere beboste gronden	6.944	6.992	7.000	7.008
Bebouwde gronden en aanverwante terreinen	5.640	5.912	5.958	6.004
Heide, ven, moeras, woeste gronden, rotsen, stranden en duinen	1.035	1.474	1.547	1.620
Wateroppervlaktes	520	574	582	591
Zeegebied in de Noordzee	3.462	3.462	3.462	3.462

Bron: FOD Economie, FOD Financiën (Kadaster), het Nationaal Geografisch Instituut (NGI) en het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen).

Bodemgebruik, % landoppervlakte (2008)



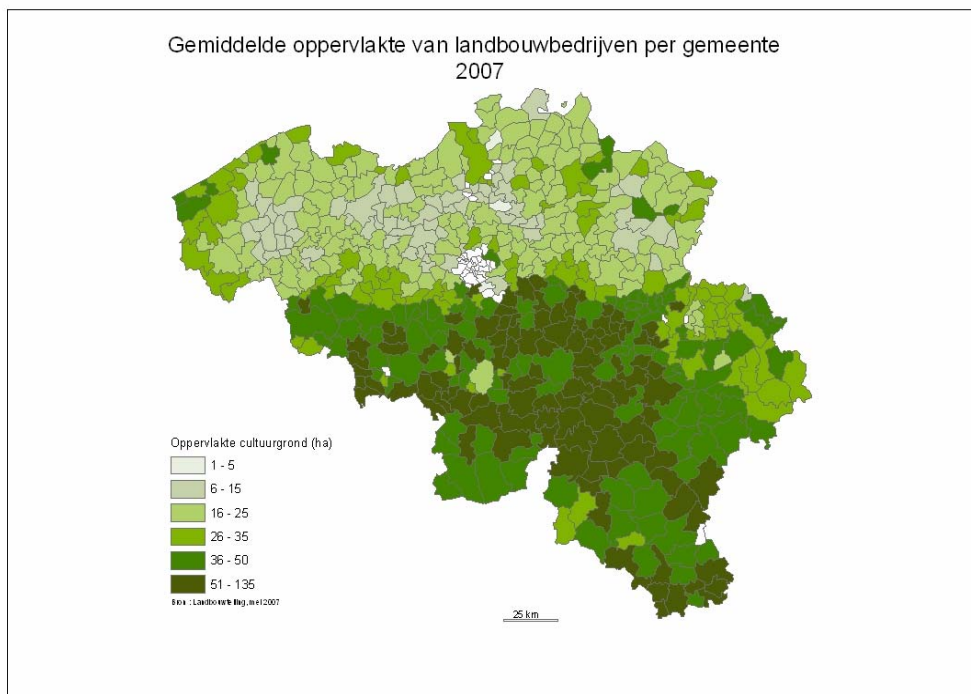
3. Productiemiddelen

Het aantal land- en tuinbouwbedrijven in België daalt ieder jaar, in 2008 waren er nogmaals zo'n 1900 of bijna 4% minder dan het jaar daarvoor; er blijven er nog 46000 over. Maar de totale oppervlakte van alle bedrijven samen neemt veel minder snel af, waardoor de gemiddelde bedrijfsoppervlakte ieder jaar toeneemt. De grootste bedrijven liggen vooral in het minder dicht bevolkte Wallonië.

In België is maar een klein percentage van de beroepsbevolking actief in de landbouw. Maar nog lijkt de daling niet gestopt. In 2008 werkten zo'n 86.500 mensen in de sector, dat betekent een afname met 2,9% in vergelijking met het voorgaande jaar en met maar liefst 19,5% tegenover 2000. De continue daling van de werkgelegenheid in de landbouw gedurende de laatste jaren laat vermoeden dat deze evolutie nog niet ten einde is.

Parallel daarmee is het aantal tractoren en ander landbouwmaterieel spectaculair toegenomen.

Gemiddelde oppervlakte van landbouwbedrijven per gemeente (2007)



Aantal bedrijven, oppervlakte en arbeidskrachten (1980, 1990, 2000, 2006-2008)

België	1980	1990	2000	2006	2007	2008
Aantal bedrijven	113.883	87.180	61.926	49.850	48.013	46.187
Oppervlakte cultuurgrond (in ha)	1.418.121	1.357.366	1.394.083	1.382.390	1.370.285	1.373.844
Arbeidskrachten (effectief)	185.134	142.272	107.399	92.405	89.041	86.456
Arbeidskrachten (AJE)*	-	-	-	67.978	66.019	64.889
Oppervlakte per bedrijf	12,5	15,6	22,5	27,7	28,5	29,7
Vlaanderen	1980	1990	2000	2006	2007	2008
Aantal bedrijven	75.898	57.934	41.047	33.272	31.984	30.666
Oppervlakte cultuurgrond (in ha)	634.397	603.896	636.876	625.207	622.133	623.699
Arbeidskrachten (effectief)	124.658	96.015	74.695	64.983	62.511	60.563
Arbeidskrachten (AJE)*	-	-	-	48.114	46.783	46.000
Oppervlakte per bedrijf	8,4	10,4	15,5	18,8	19,5	20,3
Wallonië	1980	1990	2000	2006	2007	2008
Aantal bedrijven	37.843	29.178	20.843	16.557	16.008	15.500
Oppervlakte cultuurgrond (in ha)	783.165	752.743	756.725	756.811	747.840	749.852
Arbeidskrachten (effectief)	60.141	46.076	32.614	27.365	26.470	25.839
Arbeidskrachten (AJE)*	-	-	-	19.818	19.189	18.846
Oppervlakte per bedrijf	20,7	25,8	36,3	45,7	46,7	48,4

*AJE: arbeidsjaarequivalent.

Landbouwtractoren: aantal en nieuwe inschrijvingen (1977-2008)

	1977	1987	2000	2005	2006	2007	2008
Aantal	114.517	146.550	162.123	168.284	170.613	172.818	174.709
Nieuwe inschrijvingen	N/A	9.817	8.964	10.861	11.825	11.356	12.194



4. Productie

Wat de vruchtwisseling betreft, kent de evolutie van de laatste jaren een sterke groei van de granen vooral door de toename van korrelmaïs. Eveneens in stijgende lijn, zij het minder regelmatig, gaan de oppervlakten wintertarwe, wintergerst en voedergewassen (vooral maïs). Anderzijds zien we een spectaculaire – maar verwachte – achteruitgang van de oppervlakte braakland. Ook de oppervlakte suikerbieten neemt verder af. Bij de vleesproductie merken we in het aantal geslachte dieren de laatste tien jaar een sterke daling van rundvlees (waarbij het aandeel koeien toeneemt). Die evolutie volgt de inkrimping van de veestapel. Het gemiddelde gewicht van de geslachte runderen neemt echter toe. De slachtingen van varkens gingen tussen 1998 en 2008 eveneens achteruit.

Bij de zeevisserij valt op dat de totale aanvoer wel ongeveer gelijk blijft maar dat er grote verschuivingen zijn. De hoeveelheid geloste kabeljauw is sinds 2000 zowat gehalveerd. De gemiddelde prijs, niet verwonderlijk, nam over dezelfde periode toe met meer dan 30%. Voor tong, al een dure vis, kwam er zelfs 40% bij.

Totaal aantal geslachte dieren (1998, 2008)

Categorieën dieren	Levend gewicht (kg)		Aantal	
	1998	2008	1998	2008
Totaal van de geslachte dieren	1.834.301.669	1.757.765.527	12.558.446	12.044.499
Totaal van de runderen	404.545.337	430.234.441	923.266	812.541
Kalveren	74.650.208	81.818.062	311.083	310.002
Totaal van het grootvee	479.195.545	348.416.379	612.183	502.539
Ossen	7.325.215	827.374	11.923	1.071
Stieren	184.564.419	129.573.481	272.735	181.414
Koeien	180.249.073	211.457.622	275.701	309.111
Vaarzen	32.406.630	6.557.902	51.824	10.943
Totaal van de varkens	1.341.391.864	1.320.211.586	11.490.021	11.157.415
Schape en lammeren	5.461.954	2.501.138	125.953	63.160
Geiten en geitjes	97.920	86.982	2.117	2.174
Veulens	299.422	45.106	1.068	183
Paarden	7.854.964	4.686.274	16.021	9.026

Zuivelstatistieken (hoeveelheden in miljoen liter) (1998, 2008)

Beschrijving		1998	2008
Ophaling	Koemelk van landbouwbedrijven:	3.286,7	2.849,2
	Vetgehalte (%)	4,1	4,1
	Eiwitgehalte (%)	3,4	3,4
Verkregen productie	Consumptiemelk	709,0	664,4
	Room	91,4	136,6
	Aangezuurde melkproducten	223,7	306,5
	Ingedikte melk	65,2	85,2
	Room in poedervorm, volle melkpoeder en poeder van halfvolle melk	77,8	93,9
	Magere melkpoeder	51,4	59,3
	Boter (totaal - in boterequivalent)	104,1	88,1
	Kaas van (zuivere) koemelk	70,3	67,9

Zeevisserij: vangsten* in ton en waarde en gemiddelde prijzen (2000, 2004-2008)

	2000	2004	2005	2006	2007	2008
Geloste vis, hoeveelheid (in ton)	17.469	20.524	18.786	17.698	18.680	17.064
Geloste vis, waarde (in miljoenen EUR)	62,5	77,4	77,9	81,4	79,4	66,5
Vangsten (in ton)						
Kabeljauw	1.697	1.357	1.589	1.208	933	877
Schol	4.929	4.971	4.123	4.077	4.502	4.264
Tong	3.488	4.153	3.854	3.521	3.337	3.258
Rog	1.114	1.796	1.810	1.703	1.719	1.537
Garnaal	325	341	436	406	200	266
Gemiddelde prijs in EUR/kg						
Kabeljauw	2,6	2,8	2,6	3	3,4	3,19
Schol	1,7	1,8	2	2	1,9	1,8
Tong	8,3	9,1	10,1	11,8	11,6	9,83
Rog	1,9	1,7	1,7	1,9	1,8	1,8
Garnaal	4,4	3,1	3	4	4,9	4,01

* Belgische vangst gelost in België. Bron: Vlaamse Overheid, Dep. Landbouw en Visserij, Dienst Zeevisserij.

Landbouwoppervlakte (2000, 2003, 2005-2008)

	2000	2003	2005	2006	2007	2008
Teelten (ha)						
Granen voor de korrel	313.485	308.312	322.231	329.614	329.894	363.168
Wintertarwe	200.600	183.780	201.481	197.950	197.741	208.606
Wintergerst	40.349	29.688	32.618	41.935	43.086	48.839
Korrelmaïs	35.783	52.723	54.256	56.500	58.238	72.015
Nijverheidsgewassen	133.307	135.484	130.311	120.328	120.177	96.498
Suikerbieten	90.858	91.177	85.527	82.912	82.659	64.296
Aardappelen	65.844	57.167	62.500	67.267	67.942	63.883
Droog geogste peulvruchten	2.215	2.604	2.454	1.936	1.662	1.336
Voedergewassen	266.147	256.158	255.208	253.356	255.147	268.476
Voedermaïs	168.892	171.354	163.825	161.178	163.896	176.654
Tijdelijke weiden	84.764	76.279	81.413	81.701	80.604	80.482
Groenten in openlucht	34.829	42.298	38.908	40.471	39.069	38.661
Teelt vaste planten	20.642	21.213	21.093	21.010	20.968	21.295
Oppervl. steeds bedekt met blijvend grasland	506.946	535.588	519.096	517.306	507.304	504.833
Teelten in serres	2.015	2.204	2.227	2.214	2.199	2.166
Braakland	20.097	29.875	27.799	27.586	24.610	12.319

Veestapel (2000, 2004-2008)

	2000	2004	2005	2006	2007	2008
Dieren (x 1.000)						
Runderen	3.042	2.739	2.699	2.663	2.649	2.606
Melkkoeien	594	543	523	507	500	495
Zoogkoeien	509	474	481	486	490	480
Varkens	7.369	6.355	6.318	6.295	6.256	6.262
Mestvarkens > 50 kg	2.749	2.712	2.763	2.758	2.746	2.789
Fokvarkens > 50 kg	734	611	603	592	579	548
Schapen	160	151	152	154	151	132
Geiten	16	25	26	28	29	31
Hoefdieren	32	32	33	35	35	35
Pluimvee	40.637	36.506	35.569	32.867	32.750	32.493
Leghennen	15.232	13.446	13.215	12.397	11.906	11.493
Vleeskippen	24.498	21.745	21.073	19.711	20.161	20.116
Konijnen	275	230	209	205	157	154
Andere dieren	34	18	16	14	9	18

Productie van de landbouwteelten (1998, 2007-2008)

In ton	1998	2007	2008
Granen voor de korrel	2.535.529	2.786.642	3.307.231
Wintertarwe	1.712.215	1.565.671	1.831.401
Wintergerst	335.136	344.090	393.081
Korrelmaïs	292.326	698.899	858.837
Nijverheidsgewassen	8.352.121	9.483.514	8.314.278
Aardappelen	2.455.777	3.189.817	2.943.005
Suikerbieten	5.364.649	5.730.543	4.713.904
Koolzaad	19.510	40.495	33.228
Voedergewassen	8.474.341	8.189.517	8.885.959
Voederbieten	676.396	327.513	396.853
Voedermaïs	7.595.550	7.784.981	8.402.809
Grasland	2.262.025	1.751.140	1.734.522
Tijdelijk afgemaaid grasland	659.042	577.176	628.440
Blijvend afgemaaid grasland	1.602.983	1.173.964	1.106.082

Opbrengst van bepaalde teelten (100 kg/ha)

	1998	2007	2008
Wintertarwe	81,4	79,2	84,6
Wintergerst	72,7	79,9	79,9
Korrelmaïs droog geoogst	97,2	119,3	97,1
Bewaaraardappelen-variëteit Bintje	421,1	492,3	461,8
Suikerbieten	569,2	693,3	688,2
Cichorei voor inuline	394,4	424,5	412,0
Voedermaïs - volledige plant	-	490,4	501,0
Tijdelijk afgemaaid grasland (alle sneden samen)	83,5	73,5	86,9

5. Consumptie, prijzen en inkomen

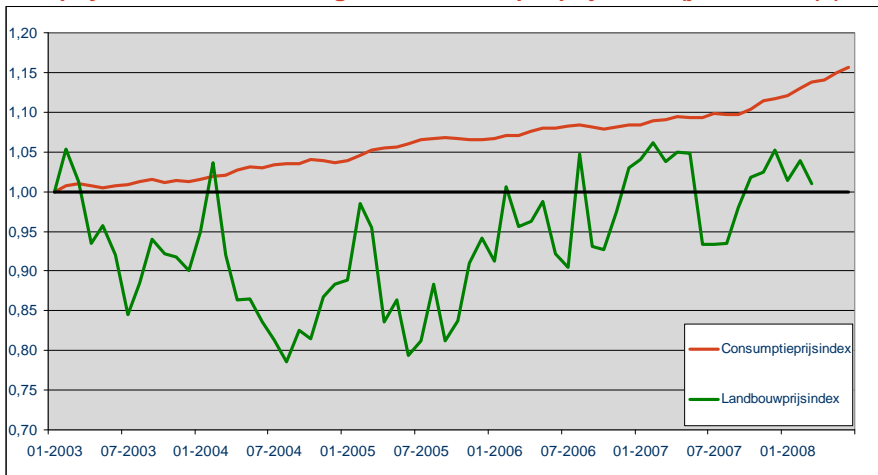
Het aandeel van voeding in de totale consumptie is al heel lang aan het dalen. In de laatste dertig jaar nam het af met ongeveer een vierde, van 22% naar 16%. Maar niet alle producten daalden in gelijke mate: het aandeel van brood, vers vlees en charcuterie liep telkens met zowat de helft terug, terwijl anderzijds ook een categorie in belang toenam: de bereide gerechten. Dat heeft uiteraard te maken met veranderingen in onze levensstijl.

Sinds 2000 stegen de voedselprijzen voor de consument met zo'n 28%, terwijl de afzetprijsindex van de landbouw maar met 19% toenam. Opvallend zijn de forse prijsstijgingen van zuivel, brood en graan in 2007.

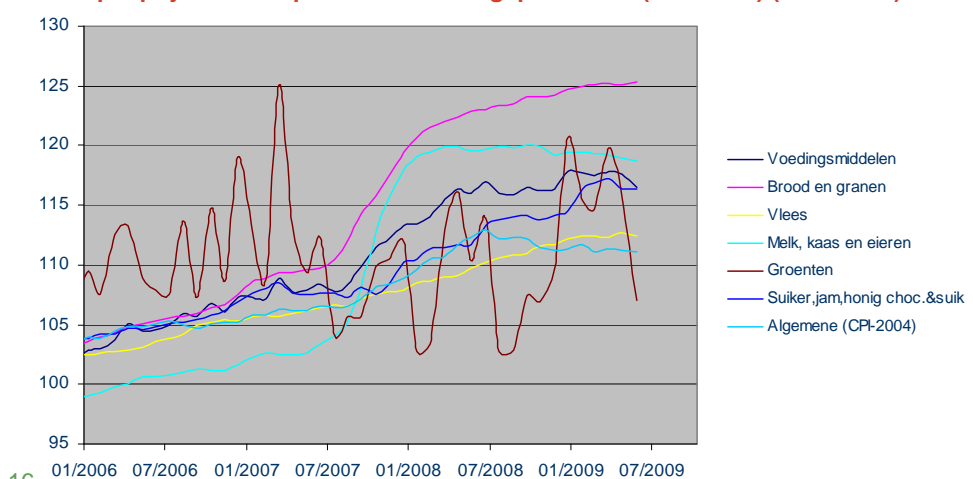
Voor gedetailleerde informatie en analyses over de evolutie van de prijzen in de verschillende stadia van de melk-, rundvlees- en varkensvleesketen verwijzen we naar de studies van de werkgroep "Transparantie van de prijzen in de vlees- en melksector":

http://economie.fgov.be/informations/Studies/home_nl.htm

Afzetprijsindex landbouw en globale consumptieprijsindex (jan. 2003=1) (2003-2008)

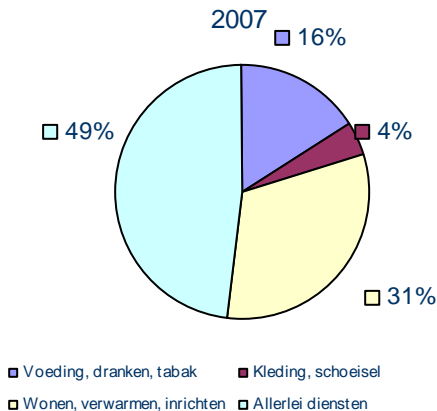
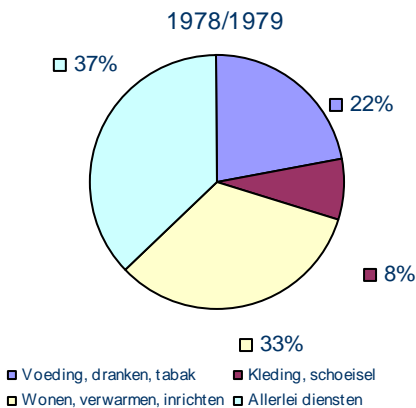


Consumptieprijzen van een paar basisvoedselproducten (2004=100) (2006-2009)



Gezinsuitgaven (1978/1979, 2001-2007)

Rubrieken	1978/1979	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Voeding, dranken, tabak	22,2%	15,9%	16,0%	16,6%	15,8%	15,7%	16,0%	16,1%
Brood, broodjes	1,5%	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%	0,8%	0,7%
Koeken, patisserie, koekjes	1,2%	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%
Vers vlees	3,8%	1,7%	1,7%	1,7%	1,6%	1,6%	1,5%	1,7%
Charcuterie, orgaanvlees	2,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,4%	1,4%	1,5%
Verse vis, schaaldieren	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%
Melk, melkproducten	0,8%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%	0,6%	0,7%
Kaas	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%	0,8%	0,8%	0,8%	0,9%
Vers fruit	1,1%	0,8%	0,8%	0,9%	0,8%	0,8%	0,8%	0,8%
Verse groenten	1,0%	0,7%	0,8%	0,8%	0,7%	0,7%	0,8%	0,7%
Aardappelen	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,4%
Chocolade, roomijs, confiserie	0,8%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%	0,8%
Bereide gerechten, soepen	0,5%	0,9%	0,9%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,1%
Dranken	3,4%	2,7%	2,8%	3,0%	2,7%	2,8%	3,0%	3,0%
Tabak	1,1%	0,9%	0,9%	0,9%	0,8%	0,8%	0,8%	0,8%
Kleding, schoeisel	7,9%	4,7%	4,8%	4,7%	4,7%	4,7%	4,5%	4,2%
Wonen, verwarmen, inrichten	32,8%	32,6%	32,1%	31,5%	31,6%	30,9%	31,1%	31,2%
Allerlei diensten	37,3%	46,8%	47,1%	47,2%	47,9%	48,7%	48,4%	48,5%



Consumptieprijsindexen (basis 2004=100) en inflatie (2005-2009)

2004 = 100	Algemene (CPI)	Inflatie	Voedingsmiddelen	Brood en granen	Vlees	Melk, kaas, eieren	Fruit	Verse groenten*	Aardappelen
2005	102,8	2,8%	101,7	103,0	101,9	99,9	99,8	105,3	91,8
2006	104,6	1,8%	104,6	105,0	103,6	100,3	104,9	112,4	124,4
2007	106,5	1,8%	108,7	111,1	106,4	105,3	107,5	110,7	130,3
2008	111,3	4,5%	115,6	122,6	109,9	119,5	114,8	103,1	118,8
jul 2008	112,9	5,9%	117,0	123,1	110,2	119,7	120,5	107,0	148,2
aug 2008	112,2	5,4%	115,9	123,4	110,6	119,9	117,0	87,4	136,6
sep 2008	112,4	5,5%	115,9	123,5	110,8	119,9	116,6	91,0	119,9
okt 2008	112,2	4,7%	116,4	124,1	111,0	120,1	115,0	101,5	107,9
nov2008	111,5	3,1%	116,3	124,1	111,6	119,9	112,4	100,6	103,4
dec 2008	111,3	2,6%	116,4	124,3	111,7	119,2	112,0	106,0	101,9
jan 2009	111,4	2,3%	117,9	124,8	112,1	119,5	112,4	127,8	100,8
feb 2009	111,7	1,9%	117,7	125,0	112,4	119,4	114,7	118,1	97,1
maa 2009	111,1	0,6%	117,5	125,1	112,5	119,3	113,6	116,1	98,5
apr 2009	111,3	0,6%	117,9	125,2	112,3	119,2	113,0	119,3	123,9
mei 2009	111,3	-0,4%	117,7	125,0	112,7	118,9	115,3	105,1	146,4
jun 2009	111,0	-1,1%	116,5	125,4	112,5	118,7	111,2	94,0	120,5

* Zonder aardappelen



Afzetprijndexen in land- en tuinbouw (2006 - maart 2009)

Basis 2000=100	2006	2007	2008	Jan/09	Febr/09	Maart/09
Landbouwproducten	110,61	109,38	109,06	99,91	97,62	97,47
Plantaardige producten	146,11	123,98	107,51	105,35	101,70	95,61
Granen	109,66	164,96	148,94	109,32	110,00	102,57
Tarwe	110,84	165,10	153,28	111,29	112,34	105,20
Wintergerst	105,82	173,72	127,78	100,74	98,61	89,01
Totaal knolgewassen	164,86	112,33	91,06	102,81	97,24	90,86
Aardappelen	220,77	152,39	108,92	135,52	122,85	108,32
Suikerbieten	79,52	80,22	74,96	74,96	74,96	74,96
Dieren en dierlijke producten	102,72	106,13	109,40	98,70	96,72	97,89
Dieren	106,46	101,23	107,85	102,03	101,46	103,50
Runderen	117,35	113,57	114,48	120,10	119,48	119,06
Stieren	110,36	103,38	106,59	110,67	112,01	111,24
Vaarzen	95,54	94,68	95,06	101,59	101,51	101,22
Koeien	118,92	111,57	119,70	131,65	128,62	127,65
Kalveren	134,83	140,62	128,18	128,19	126,90	127,83
Varkens	101,09	89,49	100,28	86,26	84,94	88,01
Gevogelte	96,12	118,21	122,82	118,88	121,43	126,98
Dierlijke producten	93,40	118,34	113,28	90,38	84,88	83,89
Melk	94,25	118,78	113,27	87,17	81,17	77,00
Eieren	86,99	115,07	113,38	114,52	112,82	135,71
Tuinbouwproducten	118,03	123,47	108,92	180,55	174,21	144,43
Totaal groenten	117,05	110,04	99,63	224,84	246,70	176,72
Totaal in volle grond	151,63	119,98	106,04	188,17	156,68	150,87
Witloof	128,57	115,16	95,98	170,48	92,70	85,97
Prei	155,87	126,40	123,56	272,32	234,55	220,41
Bloemkolen	164,50	168,72	137,32	124,35		
Totaal in serres	100,53	97,56	90,65	290,44	385,74	222,75
Sla	114,19	93,99	101,78	212,31	190,57	132,25
Tomaten	94,84	95,59	86,40	313,56	486,36	269,07
Totaal fruit	128,59	144,17	151,05	213,57	138,62	138,80
Appelen	151,28	143,12	182,58	147,23	126,11	125,62
Peren	114,30	160,70	134,01	166,45	156,41	157,54
Niet eetbaar	112,78	125,63	96,48	88,51	81,57	96,55
Snijbloemen	118,84	112,89	112,82	119,88	151,74	117,08
Andere	112,23	126,78	95,01	85,69	75,27	94,70
Afzetprijndexen in land- en tuinbouw	112,43	112,84	109,03	119,71	116,43	109,01

Landbouweconomische rekeningen (tegen lopende prijzen): waarden tegen basisprijs (mln €)

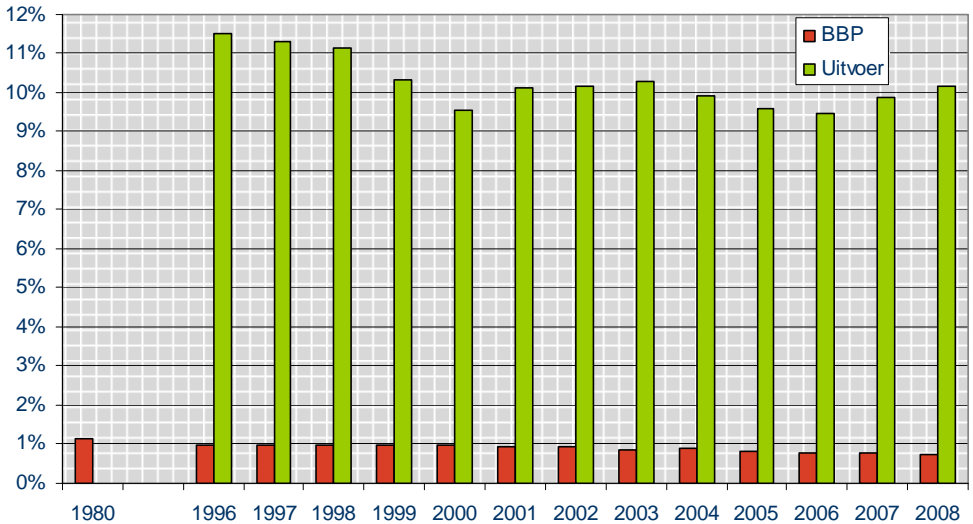
	2004	2005	2006	2007	Gemiddelde 2004-2007
1. Granen (incl. zaden)	365,6	238,2	309,2	436,50	337,38
2. Nijverheidsgewassen	325,1	276,8	226,1	213,60	260,40
3. Voedergrassen	546,5	519,6	407,6	525,00	499,68
4. Groenten en tuinbouwproducten	1.135,60	1.199,90	1.162,30	1.329,73	1.206,88
Verse groenten	639,7	636,3	605,6	788,31	667,48
Planten en bloemen	495,9	563,6	556,7	541,42	539,41
5. Aardappelen (incl. zaden)	280,4	266,8	407,3	383,81	334,58
6. Fruit	396,6	372,5	446,3	381,95	399,34
7. Andere plantaardige producten	43	28,6	28,6	28,61	32,20
8. Plantaardige productie (1 tot 7)	3.092,80	2.902,50	2.987,40	3.299,20	3.070,48
9. Dieren	2.864,80	2.723,50	2.833,60	2.866,78	2.822,17
Rundvee	1.086,40	976,8	1.098,00	1.182,88	1.086,02
Varkens	1.438,40	1.389,60	1.431,80	1.320,85	1.395,16
Pluimvee	302,5	320	273,1	331,27	306,72
10. Dierlijke producten	943,7	906,8	939	1.088,12	969,41
Melk	857,6	821	843	975,71	874,33
Eieren	85,5	85,3	95,4	111,88	94,52
11. Dierlijke productie (9+10)	3.808,40	3.630,30	3.772,50	3.954,91	3.791,53
12. Productie van landbouwgoederen (8+11)	6.901,30	6.532,80	6.759,90	7.254,11	6.862,03
13. Diensten en nevenactiviteiten	78,90	81,40	75,50	78,34	78,53
14. Productie van de landbouwtek (12+13)	6.980,20	6.614,20	6.835,40	7.332,45	6.940,56
15. Intermediair verbruik	4.401,50	4.402,10	4.492,10	4.805,29	4.525,25
16. Afschrijving	641	647,4	647,4	682,76	654,64
17. Netto toegevoegde waarde tegen basisprijzen (14-15-16)	1.937,70	1.564,70	1.695,90	1.844,40	1.760,67
18. Beloning van werknemers	385,9	388,4	388,4	390,08	388,20
19. Andere belastingen op productie	51,8	32,8	32,8	18,17	33,89
20. Andere subsidies op de productie	169,7	360,2	360,2	534,35	356,11
21. Opbrengst van de productiefactoren (17-19+20)	2.055,60	1.892,10	2.023,30	2.360,58	2.082,89

6. Landbouw in de Belgische economie

Het aandeel van de landbouw in de Belgische economie, dat al erg laag was, neemt nog verder af en is nu onder 1% gezakt. In 2007 produceerde de sector 0,75% van het BBP, in 1980 was dat nog 1,13%. Wanneer men er echter de voedingsnijverheid aan toevoegt, wordt de plaats van de agrovoedingssector heel wat belangrijker.

In de uitvoer is het relatieve belang ervan overigens veel groter. De eigenlijke landbouw (dieren, dierlijke en plantaardige producten en vetten) nam 5% van de Belgische uitvoer voor zijn rekening. Daar kunnen nog de 4,9% uitvoer van voedingsmiddelen, dranken en tabak bij gerekend worden.

Aandeel van de landbouw in BBP en uitvoer (1980 en 1996-2008)



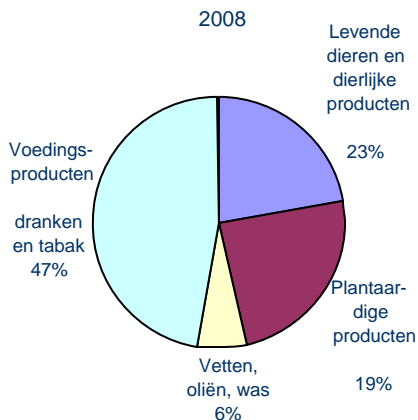
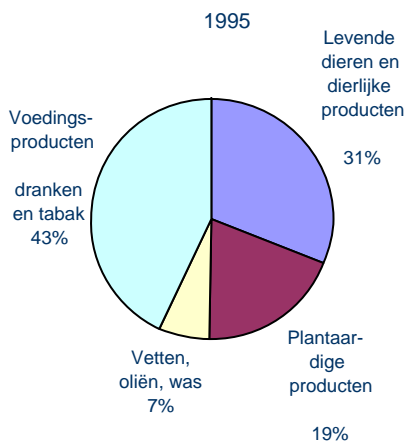
Bron : Instituut van de Nationale Rekeningen.



Uitvoer van de landbouwsector in waarde (miljoenen euro's) (1995, 2000, 2005-2008)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008
Totale Belgische uitvoer	117.381,7	173.812,5	210.811,6	223.186,2	236.039,5	251.628,2
Totaal landbouwsector	13.444,3	16.610,1	20.198,9	21.151,7	23.322,9	25.616,6
%	11,5%	9,6%	9,6%	9,5%	9,9%	10,2%
Levende dieren en dierlijke producten	4.137,3	4.714,1	5.017,6	5.008,5	5.483,8	5.776,3
- Vlees en eetbare slachtafval	1.795,8	1.993,1	2.323,9	2.377,1	2.453,5	2.660,5
- Melk en zuivelproducten; vogeleieren; natuurhonig	1.731,7	1.923,4	1.949,0	1.915,4	2.324,0	2.351,3
Andere dierlijke producten	609,8	797,7	744,5	716,1	706,3	764,4
Plantaardige producten	2.594,8	3.362,3	4.357,8	4.646,2	5.188,3	6.072,4
Groenten, planten, wortels en knollen (voeding)	881,2	1.156,6	1.397,8	1.482,6	1.564,4	1.616,8
Fruit; schillen van citrusvruchten en meloenen	436,1	744,6	1.089,0	1.194,4	1.356,8	1.650,8
Granen, graanproducten	693,2	668,6	863,0	953,0	1.241,9	578,5
Andere plantaardige producten	584,2	792,5	1.007,8	1.016,2	1.025,2	2.226,3
Vetten, oliën, was	912,4	777,2	919,8	946,6	1.102,1	1.566,3
Voedingsproducten, dranken en tabak	5.799,8	7.756,5	9.903,7	10.550,4	11.548,7	12.201,6
Bereidingen van graan, meel, zetmeel of melk; gebak	779,9	1.319,2	1.696,3	1.693,8	1.777,8	1.985,7
Bereidingen van groenten, vruchten e.d.	661,7	994,8	1.416,8	1.717,3	1.995,6	2.068,4
Resten en afval; bereid voedsel voor dieren	659,8	886,4	1.019,1	1.057,2	1.240,2	1.264,4
Dranken, alcoholhoudende vloeistoffen en azijn	776,2	1.036,3	1.291,0	1.380,1	1.800,7	1.966,3
Andere	2.922,2	3.519,8	4.480,5	4.702,0	4.734,4	4.916,8

Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen



Faillissementen (2000, 2004-2008)

	2000	2004	2005	2006	2007	2008
Totaal	6.805	7.910	7.878	7.617	7.678	8.474
Landbouw en visserij	87	117	121	122	134	137
Industrie, energie en winning van delfstoffen	588	587	561	505	455	488
Bouwnijverheid	868	1.029	1.067	984	1.039	1.172
Diensten	5.007	5.769	5.675	5.766	5.701	6.288
Niet-gedefinieerde activiteit	255	408	454	240	350	389

Kerncijfers in de voedingsindustrie

	Waarde	Rangorde binnen de Belgische industrie	
		%	Rangorde
Jaarlijkse omzet (miliard €, 2003)	30,4	15,4%	2
Toegevoegde waarde (miliard €, 2007)*	8,6	16,7%	2
Tewerkstelling (werknemers 2002)	87.585		2

* Inbegrepen landbouw

Bron : Instituut voor de Nationale Rekeningen en Federatie Voedingsindustrie.

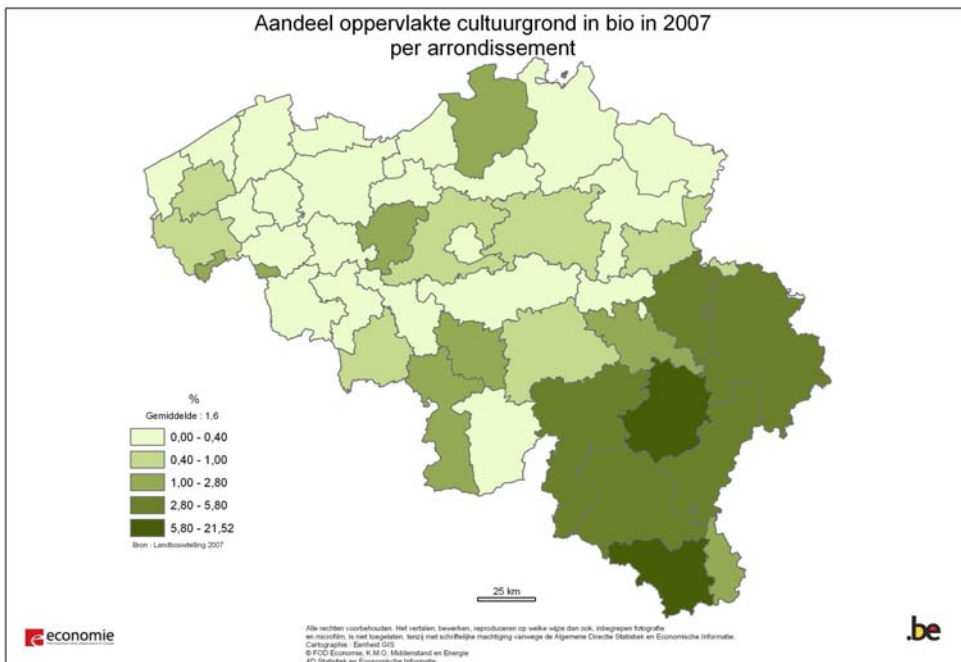
7. Focus: biologische landbouw

De biologische landbouw neemt in België gaandeweg in belang toe maar de cijfers over het aantal ondernemingen en de oppervlakte cultuurgrond laten zien dat dit vooral een Waalse aangelegenheid is; in Vlaanderen stagneren de cijfers al enkele jaren. Het kaartje met de percentages per arrondissement bevestigt dat, biolandbouw wordt proportioneel belangrijker in zuidoostelijke richting.

Uit de opsplitsing per bedrijfstype blijkt dat in Wallonië vooral de veetelers omgeschakeld zijn, terwijl het in Vlaanderen vooral gaat om tuinbouw-, akkerbouw- en fruitbedrijven. Een en ander heeft natuurlijk te maken met de verschillende specialisaties in beide gewesten.

Uit de huishoudbudgetenquête blijkt dat de consumptie van biologische voeding niet verwaarloosbaar meer is, met bijna 2% in 2006. Voor vlees en vis blijft het aandeel gering, minder dan een half procent. Maar voor andere producten is het significanter: bijna 4% voor brood en graanproducten, meer dan 6% voor melk en melkproducten en zelfs bijna 10% voor eieren!

Areaal biologische landbouw: percentage van cultuurgrond (2007)



Biologische landbouw: aantal bedrijven en oppervlakte (1987, 1997, 2003-2008)

	1987	1997	2003	2004	2005	2006	2007	2008
België								
Aantal bedrijven	109	291	688	712	733	803	852	901
Oppervlakte (in ha)	1.000	6.818	24.176	23.761	N/A	28.634	32.719	35.822
Vlaanderen en Brussel								
Aantal bedrijven	72	107	233	231	236	232	230	230
Oppervlakte (in ha)	417	820	3.440	3.219	3.153	3.267	3.497	3.492
Wallonië								
Aantal bedrijven	37	184	455	481	497	571	622	671
Oppervlakte (in ha)	583	5.998	20.736	20.542	N/A	25.367	29.222	32.330

Bron: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap - Departement EWBL/AMS, Ministerie van het Waals Gewest/DGA, BioForum, Blik en Ecocert.

Biobedrijven (of bedrijven in omschakeling) per bedrijfstype (2005)

	Vlaanderen	Wallonië	België
Akkerbouwbedrijven	4,0%	5,4%	4,1%
Gespecialiseerde tuinbouwbedrijven	28,7%	4,1%	12,5%
Fruiteeltbedrijven	12,4%	1,0%	4,1%
Bedrijven met schapen, geiten en andere graasdieren	10,4%	8,5%	9,4%
Gespecialiseerde rundveebedrijven	16,8%	62,3%	47,5%
Gespecialiseerde veredelingsbedrijven (dieren)	2,5%	1,9%	2,4%
Bedrijven met combinaties van gewassen	9,9%	2,9%	5,5%
Bedrijven met veeteeltcombinaties	5,0%	3,9%	4,5%
Bedrijven met gewassen en vee gecombineerd	10,4%	10,0%	10,6%

Uitgaven voor biologische voeding, in euro en procentueel (2006)

Product	In euro		In procent (totale voeding = 100,00)	
	Niet-biologisch	Biologisch	Niet-biologisch	Biologisch
Alle voedingsproducten	3.796,71	70,43	98,18	1,82
Brood en graanproducten	632,91	23,54	16,37	0,61
Vlees	979,27	3,26	25,32	0,08
Verse vis, schaaldieren	232,57	0,49	6,01	0,01
Melk en melkproducten, behalve kaas	193,41	13,20	5,00	0,34
Kaas	248,42	7,59	6,42	0,20
Eieren	23,93	2,55	0,62	0,07
Boter, margarine, olie	89,35	3,19	2,31	0,08
Fruit	295,31	4,35	7,64	0,11
Groenten	285,26	6,59	7,38	0,17
Aardappelen	100,68	3,46	2,60	0,09
Zoetwaren	271,39	2,21	7,02	0,06
Overige voedingsproducten	444,21	0,00	11,49	0,00

Nota's



STATISTISCH OVERZICHT VAN BELGIË

De Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie van de Federale Overheidsdienst Economie heeft als opdracht het **verzamenen**, **verwerken** en **verspreiden** van **relevante**, **betrouwbare** en **geduide** statistische en economische informatie, dankzij een modern en performant statistisch apparaat.

Bezoek onze websites

www.statbel.fgov.be

www.economie.fgov.be

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie
Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie

Communicatieverantwoordelijke Freddy Verkruyssen

freddy.verkruyssen@economie.fgov.be

Leuvenseweg 44, B-1000 Brussel

E-mail: info.stat@economie.fgov.be

ONDERNEMINGSNUMMER: 0314.595.348

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER: ANNIE Versonnen, Leuvenseweg 44, 1000 Brussel

PUBLICATIECODE S510.01N/2009

